

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Φούρνοι και γλυκίσματα στην παλιά Πάτρα

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΡΤΟΠΟΙΑ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ - Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΥΡΕΣΗ ΤΡΩΓΟΝΤΑΣ ΓΛΥΚΟ

Εγκαίνια Ζαχαροπλαστείου «Σίσσυ» με τα φημισμένα παγωτά. Γούναρη, Κορίνθου και Κανακάρη (στο βόρειο πεζοδρόμιο), δίπλα στον κινηματογράφο «Αττικών», που σήμερα έχει κατεδαφιστεί (αρχείο Α. Σκούρα / «Λεύκωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας» Ν. Σαραφόπουλου)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ: ΤΑΣΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ηδη με την απελευθέρωση της χώρας από την Τουρκία και τον ερχομό των Γάλλων στην «Καποδιστριακή» Πάτρα,

η πόλη αποκτά τις πρώτες «δυτικοευρωπαϊκές» συνήθειες, όπως οι χοροί και εν γένει η διασκέδαση. Ανοίγουν τα πρώτα καφέ αλλά και τα πρώτα ζαχα-

ροπλαστεία, που σύντομα γίνονται τόπος κοινωνικής συνεύρεσης. Οι Πατρινοί μαζεύονται όλο και περισσότερο στα τραπέζια των ζαχαροπλαστείων

σε πλατείες και δρόμους, τούτο γίνεται μια αγαπημένη τους συνήθεια. Προϊόντος του χρόνου όλο και περισσότεροι Πατρινοί αποφεύγουν να ζυμώνουν

το καθημερινό τους ψωμί, μοιραία εμφανίζονται οι πρώτοι φούρνοι στην Πάτρα. Ζαχαροπλαστεία και φούρνοι λοιπόν στην παλιά Πά-

τρα βρέθηκαν στο επίκεντρο της έρευνάς μας για το ανά χειράς τεύχος των «Επιλογών» της «Πελοποννήσου». Ελπίζουμε να αξιζε τον κόπο!

ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΑΣ κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα είχαν κατατάξει την Αχαΐα στην πρωτοπορία της Ελλάδας και της Ευρώπης. Είχαν φέρει ανάπτυξη, ευημερία και πολιτισμό. Σήμερα, δυστυχώς, διανύουμε την πιο «σκοτεινή» περίοδο. Οι επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες πλήττονται, ενώ η Αχαΐα είναι στις τελευταίες θέσεις σε όλους τους δείκτες. **Η παράταξη «Επιμελητήριο Πρωταγωνιστής»** ιδρύθηκε για να μετατρέψει το Επιμελητήριο από «απόντα» σε «πρωταγωνιστή» της προσπάθειας να πάρει ξανά η Αχαΐα τη θέση που της αρμόζει στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, σας προσφέρουμε μια σειρά **Ενθέτων** που περιγράφουν την **ένδοξη ιστορία των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών της Αχαΐας**.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

- Η ανάπτυξη και η τοπική οικονομία στον 19ο και 20ό αιώνα
- Βιομηχανίες-Επιχειρήσεις-Πρόσωπα-Γεγονότα

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΚΑΙ ΜΑΓΑΖΙΑ

Οι αρτοποιοί της πόλης

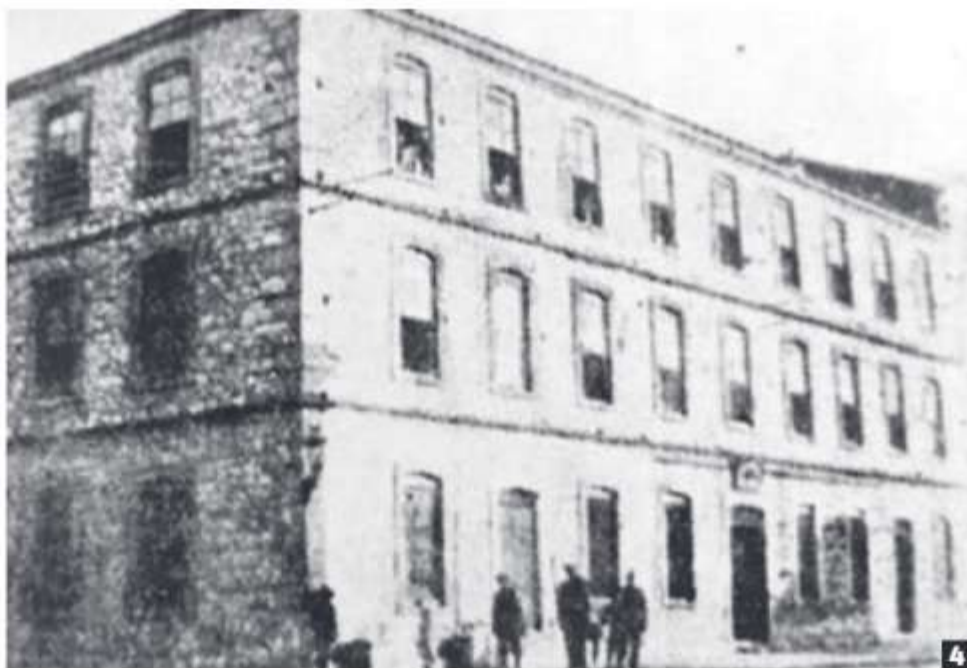
ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΩΝ ΕΩΣ ΤΟΥΣ ΦΟΥΡΝΟΥΣ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ

Η τοπική οικονομία της Πάτρας στηρίχθηκε από τον κλάδο της αρτοποιίας, τόσο με τα μεγάλα εργοστάσια κυλινδρόμυλων (Τριάντη, Λιάλου, Ζύμαι, Λαδόπουλου, Αγ. Γεωργίου) όσο και με τις μικρές επιχειρήσεις αρτοποιίας και τους παραδοσιακούς φούρνους σε κάθε γειτονιά. Μερικές χαρακτηριστικές φωτογραφίες:

**ΕΚΡΗΞΙΣ ΑΤΜΟΛΕΒΗΤΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΝ ΛΙΑΛΙΟΥ**

— Τρεις νεκροί και είς τραυματίας

Έγινώσθη τήν νύκτα διε εις τόν έξωθεν τής πόλεως εδρισκόμενον άλευρόμυλον του κ. Τάκη Λιάλιου έλαβε χώραν έκρηξις άιμολέβητός τινος εξ ής έσημειώθησαν και θύματα. Λόγω του προκεχωρηκότος ής ώρας ήδυνήθημεν να πληροφωρηθώμεν μόνον διε εκ τής έκρηξιτος έφανεύθησαν τρεις και έτραυματίσθη εις. Τα όνόματα τούτων δέν καιέστη δυναίον να εξακριβώσωμεν. Περί του γεγονότος είδοκοιήθη τό 'Αγροτικόν τμήμα χωροφυλακής, όπερ και έπελήφθη σχετικών άτακρίσεων. Τα θύματα άνηκον εις τό εργατικόν προσωπικόν του άλευρομύλου.

1 Κάπως έτσι καταστράφηκε ο Αλευρόμυλος Τάκη Λιάλιου στην Πατρών-Κλάους, λίγο μετά τη διασταύρωση για την Περιβόλα. Τραγωδία το 1926 (Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ)

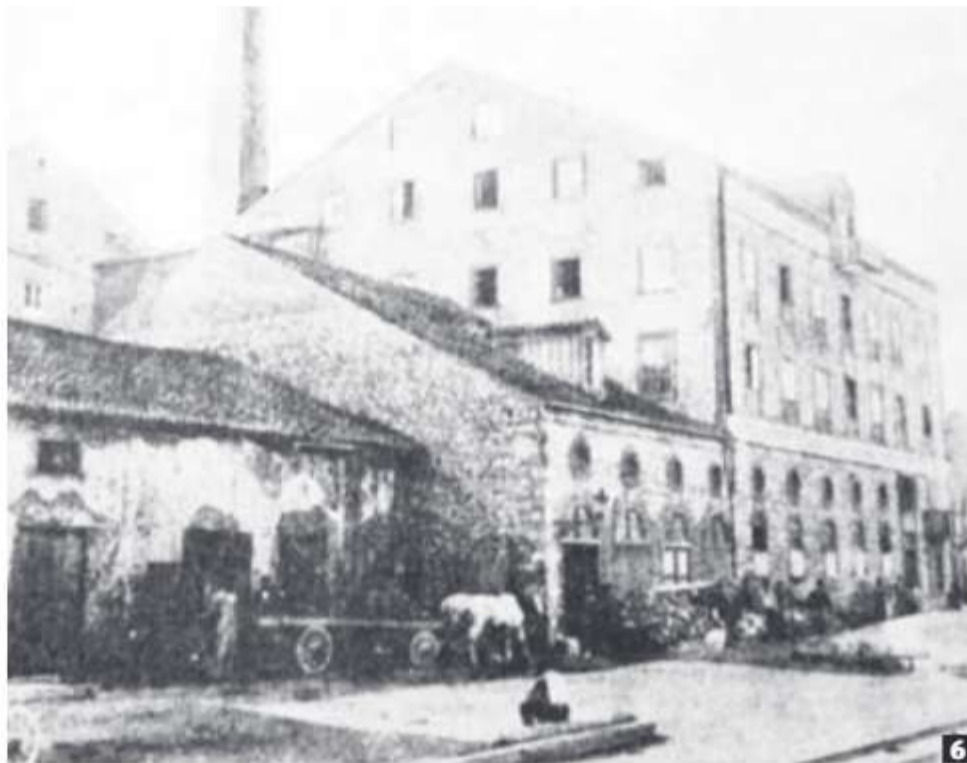
2 Εκδρομή των αρτεργατών Πάτρας στο μακρινό για την εποχή... Δρέπανο στις 10 Ιουλίου 1938 (αρχείο Χ. Πλόσκα)

3 Από τα πιο σημαντικά εργοστάσια του κλάδου, οι «Ζύμαι Πατρών» των Ναχικιάν - Γκιώχα - Ηλιάδη. Λειτουργούσε από το 1934 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80. Σήμερα έχει ερειπωθεί (google maps)

4 Οι κυλινδρόμυλοι Πάνου Μπρούζου το 1924. Βρίσκονταν στην Αγίου Ανδρέου και Τσαμαδού (από το «Λεύκωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας»)

5 Οι μύλοι Αγίου Γεωργίου σε πλάνο του 1998 (σήμερα νέο ΚΤΕΛ). Αρχείο Α. Καλτσογιάννη

6 Το αλευροποιείο Γιών Ν. Τριάντη στα 1900 (αρχείο Ν. Σαραφόπουλου)

Πρακτικό 1^ο
 1^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 2^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 3^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 4^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 5^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927

Πρακτικό 2^ο
 6^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 7^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 8^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927
 9^ο Ε. Σάββατο 24. 10. 1927

ΣΥΜΑΙ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.
 ΚΥΡΙΩΣ
 ΒΟΥΤΣΟΚΛΑΝΗ ΚΑΙ ΓΕΛΑΜΑΚΙΣ
 ΕΣΤΑΥΟΣ
 7

ΣΥΝΤΕΧΝΙΑ ΑΡΤΟΠΟΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
 ΗΓΟΡΑΣΘΗ ΕΝ ΕΤΕΙ 1966
 ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΚΑΡΙΣΗΣ	ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ	1927 - 1928
ΙΩΑΝΝΟΥ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	1928 - 1931
ΓΕΡΑΚΑΡΗΣ	ΑΛΕΞΙΟΣ	1931 - 1934
ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	1934 - 1953
ΓΕΡΑΚΑΡΗΣ	ΣΤΕΛΙΟΣ	1953 - 1958
ΑΝΔΡΕΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	1958 - 1965
ΛΙΑΡΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	1965 - 1967
ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΤΗΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ	1967 - 1968

1 Ο Αλέξης Γερακάρης τρίτος πρόεδρος (1931-1934) της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας 2 Ο Βασίλης Καραμπέλας που ίδρυσε το 1859 αρτοποιείο στην οδό Κορίνθου το οποίο λειτουργήσε μέχρι το 1866 (αρχείο ΕΛΙΑ) 3 Ο Χαράλαμπος Δρακόπουλος πρόεδρος της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας το διάστημα 1934-1953 4 Ο Μιλτιάδης Χαρίσης πρώτος πρόεδρος (1927-1928) της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας 5 Ο Γιώργος Ιωάννου δεύτερος πρόεδρος (1928-1931) της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας 6 Το πρώτο πρακτικό της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας, στις 19 Μαΐου 1927 (από το «Λεύκιωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας») 7 Επιστολή των «Σύμων Πατρών» αγγέλλουσα την ίδρυσή τους. Η οδός Παρανασσού και Ακτιή Δυμαίων, λεγόταν τότε Μεγάλου Γύρου (αρχείο Νίκου Σαραφόπουλου) 8 Η διοίκηση των Αρτεργατών Πάτρας το 1939. Ορθοί από αριστερά: Κ. Μελίστας, Δ. Σπυρόπουλος, Ζ. Τζώλος, Χ. Πλόσκας, Σ. Μελίστας, Σ. Ασημακόπουλος, Γ. Καϊρης και καθιστοί Γ. Σωτηρόπουλος και Κ. Μπαλής 9 Η μαρμάρινη στήλη (κατασκευάστηκε το 1966) με τους διατελέσαντες πρόεδρους της Συντεχνίας Αρτοποιών Πάτρας 10-11 Υπαίθριοι πωλητές ψωμιού, οι γνωστοί «ψωμάδες» περί το 1928 στην Πάτρα

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΣΕ ΟΛΑ

Ο Παναχαϊκός και το παγωτό

ΑΠΟ ΤΟ Β' ΜΙΣΟ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ ΤΟ ΕΤΡΩΓΑΝ ΟΙ ΠΑΤΡΙΝΟΙ

Η Πάτρα, όπως γράφει ο Χρήστος Κορύλλος στο βιβλίο του «Αι Πάτραι υπό φυσικήν ιατρικήν πνευματικήν εμπορι-

κήν και βιομηχανικήν έποψιν», το οποίο εκδόθηκε το 1896, υπήρξε πρωτοπόρος του παγωτού στην Ελλάδα χάρι στην ευκολία πρόσβα-

σε που δεν υπήρχαν τότε ψυγεία). Διαβάζουμε σχετικά: «Προς ανατολάς της πόλεως κείται η σειρά του Παναχαϊκού όρους, ου η ύψιστη κορυφή υπέρκειται της θαλάσ-

σης κατά 1927 μ. Τας κορυφάς και μέγα μέρος των πλευρών του όρους τούτου καλύπτουσι χιόνες κατά τον χειμώνα και το έαρ. Εν δε τω μεταξύ των δύο ύψι-

στων κορυφών αυτού κειμένου ευρυκώρω κούλω οροπεδίω, τω καλουμένω «Πηροφφί λάκκα», διατηρείται η χιών και μέχρι των αρχών του Αυγούστου ενίοτε, οπό-

θεν μετακομιζομένη, χρησιμοποιείται υπό των ιχθυοπωλών προς διατήρησιν των νωπών ιχθύων και των ζαχαροπλαστών προς παρασκευήν παγωτών κ.τλ.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ
ΚΑΡΑΒΙΤΗ

Ζητεί συγγνώμη από όλους πελάτας του δέν πρόλαβαν να γειθούν τό προϊόντα του που έσημειωσαν τον θρίαμβον έπιτυχίας των Χριστουγέννων. Θρίαμβος

- ΕΙΣ ΔΙΠΛΕΣ
- ΕΙΣ ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ
- ΕΙΣ ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΥΝΑ
- ΣΟΚΟΛΑΤΕΣ ΤΥΠΟΥ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Ύποσχόμεθα ότι τό Νέον Έτος θα προσπαθήσμεν να ικανοποιήσμεν όλους. Είς τον νέον θρίαμβον τής

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ΓΛΥΚΙΣΜΑ

Φροντίσατε έγκαιρως προς άποφυγήν παραπάνων διότι είμεθα οι μόνοι που θα σάς προσφέρωμεν

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ ΓΛΥΚΙΣΜΑ ΒΙΕΝΝΗΣ

1 Η σωζόμενη πινακίδα από το κορυφαίο γαλακτοπωλείο που βρισκόταν στο ισόγειο του «Εσπερου» στην πλατεία Γεωργίου (αρχείο Νίκου Νικολάου)

2 Συσκευασία γλυκών του Γερακάρη που βρισκόταν στην Γερμανού μεταξύ Λόντου και Μπουκαούρη (αρχείο Ανδρέα Φωτιά)

3 Τρώγοντας γλυκό το 1962 στο ζαχαροπλαστείο Βογιατζή, Αγίου Νικολάου και Ρήγα Φεραίου (εκεί όπου σήμερα το ξενοδοχείο Μεντιτερανέ. Διακρίνονται δεξιά ο ιδιοκτήτης Βογιατζής και ο Φώτης Γούλιαμης, εκ των σερβιτόρων (αρχείο Ντίνας Γιαννοπούλου)

4 Καταχώριση του «Καραβίτη» (αρχείο Παναγιώτη Πορφυρόπουλου)

5 Εκεί στεγαζόταν επί χρόνια το γαλακτοζαχαροπλαστείο «Κρίνος» (αρχείο Τίτικας Μπουρνάκη)

6 Το κτίριο του εργοστασίου Ζαχαρωδών «Αγγελόπουλος - Ηλιάδης» πριν γκρεμιστεί. Απαλλοτριώθηκε στο πλαίσιο ανάδειξης του ρωμαϊκού Σταδίου (αρχείο Δημήτρη Μόσχου)

ΕΙΣ ΤΟΥ ΤΣΟΥΚΑΛΑ
 Είς τὸ ζαχαροπλαστεῖον Τσουκαλᾶ τὸ φημιζόμενον διὰ τὴν ἀκαστοράκτουσαν καθαριότητά του θὰ εὐρήθε, τὰς πεφημισμένας Πισχαλινὲς κουλούρας σας καὶ ἐν γένει τὰ γλυκύσματά σας με ἀγνότατα ὕλικα. Ἐπίσης θὰ εὐρήθε καὶ τὴν εὐγεστον σοκολάταν σας εἰς ροσημα καὶ εἰς πλάκας διαφόρου μεγέθους, ὡς καὶ τὰ πεφημισμένα κέκ. Ἐν γένει εἰς τὸ Ζαχαροπλαστεῖον Τσουκαλᾶ εἰ ἐπισκεπτόμενοι θὰ εὐρίσκωσι πᾶν ὅ,τι ζητήσῃ ἢ καρδιά των.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
 Ἀγυρονομικός ἐπιτόμιος: Α. ΚΛΟΚΙΤΗΣ
 ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	ΜΕΤΑ ΒΙΒΛΙΩΝ	SOFT DRINKS	ΕΣΤΟΤΙΤΕ-ΤΟΙΤ	ΜΕΤΑ ΒΙΒΛΙΩΝ	SANDWICHES - TOAST
Κόκα - Κόλα	30	Coca - Cola	Σάντουιτς διάφορων	46	Sandwiches mixed
Πίπτι - κόλα	30	Peppi - Cola	» Ζαμπόν	46	» bacon
Τεστ	30	Teem	» Τυρί	40	» cheese
Πορτοκαλίδα έφραλ.	30	Orangeade	Τόστ άνάμικτον	50	Toast mixed
Λεμονάδα	30	Lemonade	» Ζαμπόν	50	» bacon
Σουράδα	30	Orgzat	» Τυρί	50	» cheese
Πορτοκαλίδα χυός	30	Orange juice	ΔΙΑΦΟΡΑ		ASSORTED BREADS
Λεμονάδα χυός	30	Lemon juice	Κέικ φρούτου 2 άττας		Fruit cake
Βεσπινάδα	30	Wild cherry drink	» Βεσπινάδα		Fruit cake cherry
Τομάτα χυός	30	Tomato juice	εσπρινάδες		Toast
Σόδα	29	Soda water	Βούτυρο ή μαρίς		Butter per portion
			Μαρμελάδα ή μαρίς		Jon per portion
			Τυρόσπιτι σοκολάτα		Cheese pie
			ΠΟΤΑ		DRINKS
			Ούζο Σάν Ριζάλ	36	Ouzon San Rival
			Ούζο	30	Ouzo
			Κοινάδα 3* Έλληνικό	45	Greek cognac 3*
			» 5*	48	» » 5*
			» 7*	52	» » 7*
			» V50P	52	» » V50P
			» 3* Γαλλικό	60	France cognac 3*
			» V50P	60	» » V50P
			Μαρσαί Έλληνικό	75	Greek vermouth
			CINZANO	45	CINZANO
			MARTINI	50	MARTINI
			Λικέρ Έλληνικό	45	Greek vermouth
			» Εύρωπαϊον	45	European
			Καυκάρι	65	CAMPARI
			Bitter	65	VOCKA
			Tζίν	65	Gin
			Ούζο άφρακτικό	55	Whisky (almohu)
			Μαίρα φιάλη 500 γρ.	55	Beer (bottle 200 gr.)
			» 330	48	» » 330 gr.)
			ΚΟΚΤΕΪΛΑ	50	
			Μονακό	90	Monaco
			Bronx	80	Bronx
			Βατεκάλινι	80	Vatekalini
			Tζίν Φιζ	80	Gin Fizz
			Μανχάταν	80	Manhattan
				30	COCTAILS
					Monaco
					Bronx
					Vatekalini
					Gin Fizz
					Manhattan

Το ανατίρα με 1000 καρδους κίτρινου χρωμα.

ΟΡΙΕΝΤΑΛ,
 ΓΟΥΝΑΡΗ 57, ΤΗΛ. 76.4 86 - 78.323 - 70.032
 ΤΗΛ. ΝΥΚΤΟΣ 73.206
 ΕΚΛΕΚΤΑ ΠΑΓΩΤΑ ΜΕ ΤΟ ΚΙΛΟ
 ΣΠΕΣΙΑΛ ΠΑΓΩΤΑ ΦΡΟΥΤΩΝ
 ΚΑΣΑΤΕΣ ΠΑΓΩΤΑ
 Η ΕΚΠΛΗΣΙΣ ΜΑΣ
Τούρτες Παγωτού
 ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΩΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

Εκλεκτά Λουκούμια
ΡΑΧΑΤ Άμυγδάλου
Άφοι Άγγελόπουλοι ο.ε.
 Γεροκωστοπούλου 60 - τηλ. 277.601
 στην Πάτρα από το 1859
 καθ. βάρος γραμ. 650
 ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ: Ζάχαρη, Γλυκόζη, Άμυλον, Κιτρικό όξύ, φυσικά άρώματα καὶ χρώματα.

- 1 Για μπακλαβά στον Κόντου (αρχείο ΕΛΙΑ)
- 2 Το ζαχαροπλαστείο «Κυβέλεια» ήταν του Νίκου Λυμπεράτου και βρισκόταν στην οδό Κορίνθου πριν από 65 περίπου χρόνια (αρχείο Γεράσιμου Λυμπεράτου)
- 3 Καταχώριση στα 1915 του ζαχαροπλαστείου Τσουκαλά που βρισκόταν Αγίου Νικολάου και Αγίου Ανδρέου (συλλογή Γιάννη Μυλωνά)
- 4 Ο τιμοκατάλογος του ζαχαροπλαστείου «Μονακό» (μετέπειτα «Louis Pierre») των Α. Κλοκίτη - Χρ. Ανδρουτσόπουλου που βρισκόταν στο κάτω μέρος της πλατείας Γεωργίου (αρχείο Νίκου Φιλόπουλου)
- 5 Ευδιάκριτο το ζαχαροπλαστείο Κόντου στην Κορίνθου, στον «Εσπερο» (αρχείο ΕΛΙΑ)
- 6 Το «Οριεντάλ» στη Γούναρη είχε και τηλεφώνο νυκτός, για μια ώρα ανάγκης!!!
- 7 Μία από τις πολλές συσκευασίες με εκλεκτά γλυκά των Αγγελόπουλου - Ηλιάδη (στις σκάλες Γεροκωστοπούλου «Γιογκαράκη» (αρχείο Μάϊρας Κολουμπή)
- 8-9 Ετικέτες του εργοστασίου ζαχαρωδών «Άγγελόπουλος - Ηλιάδης» αλλά και συνταγή για εκλεκτά λουκούμια (αρχείο Βασιλικής Καριώτη)

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

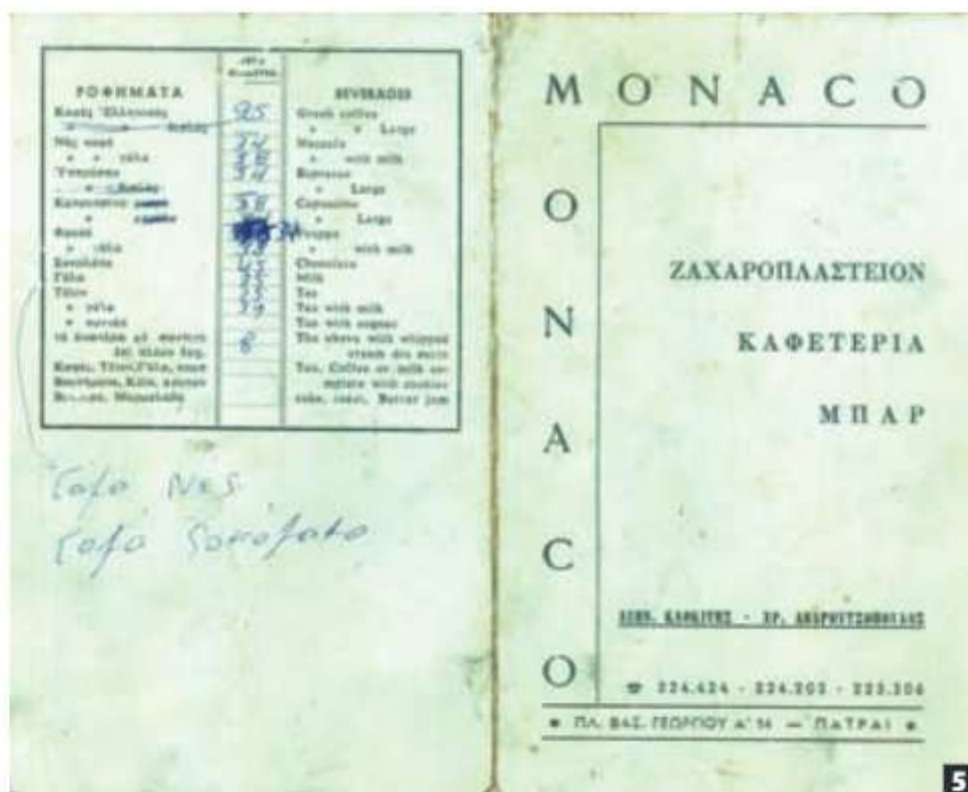
Για παγωτό στου Καραβίτη

Η ΒΟΛΤΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΝΩΝ ΓΙΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΣΤΟΝ ΦΑΡΟ ΤΟΥ ΜΟΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τέλη δεκαετίας '20 η γωνία των οδών Αγίου Νικολάου και Ρήγα Φεραίου, αμφότερες σήμερα πεζοδρομημένες. Εκεί σε ισόγειο κτίριο στεγάστηκε από το 1931 και σχεδόν για οκτώ δεκαετίες ο «Καραβίτης» το πιο γνωστό ζαχαροπλαστείο της πόλης, με μοναδική ιστορία στα της εστίασης και ψυχαγωγίας των Πατρινών. Ο Καραβίτης εγκαινιάστηκε στις 17 Οκτωβρίου 1931 και όπως έλεγαν οι πιο παλιοί θαμώνες του, ήταν αυτός που κάπου στα τέλη της δεκαετίας του '50 (1956-1959) ξεκίνησε το παγωτό νεοσαφέ στην Πάτρα, κάτι που ακολούθως έκανε και ο γείτονάς του (ζαχαροπλαστείο «Παυλίδη») και άλλοι. Εκείνη την εποχή, για όσους δεν διέθεταν «οτομομπιλ» η βόλτα στο Φάρο ήταν μια από τις λιγοστές εξόδους που προσέφερε στον περιπατητή τη γεύση της κοσμοπολίτικης ζωής στη διάρκεια του «Νυφοπάζαρου των Δαρδανελλίων» όπως αποκαλούσαν τότε την οδό Αγίου Νικολάου από το ύψος της Κορίνθου μέχρι και το Φάρο. Ο Φάρος διέθετε και εξέδρα που επί της ουσίας ήταν μια υπαίθρια προωθητική σκηνή των μοντέρνων καλλιτεχνικών δημιουργημάτων που φιλοξενούσε μουσικούς, ζογκλέρ, θεατρίνους και μίμους. Υπό τους ήχους των εμβατηρίων της μπάντας του «Παναχαϊκού» ή του Βαρδάκη, άλλοτε με τη βελούδινη φωνή του Τώνη Μαρούδα, τις νέστες του βιολιού του Βαρδάκη, τις μελωδίες των Κορώνη και Φιλανδρου, της Μενδρινού, του Τζιμη Μακούλη κ.α. οι Πατρινοί απολάμβαναν το παγωτό ή το «υποβρύχιό» τους.

- 1 Η Αγίου Νικολάου κάποτε (αρχείο Αρη Μπετσαβά)
- 2 Το εργοστάσιο Ζαχαροπλαστικής «Αγγελόπουλος - Ηλιάδης» στα τελειώματά του το 2006... (αρχείο Αιμιλίας Σιακοβέλι)
- 3 Η στάμπα του αλευροπώλειου Β. Ανδρικόπουλου πριν από έναν αιώνα (αρχείο Γιάννη Αντωνόπουλου)
- 4 Στις σάλες Γεροκωστοπούλου το ζαχαροπλαστείο «Μέλισσα», εκεί ακολούθως οι «Αγγελόπουλος - Ηλιάδης» (αρχείο Φίλιππου Ματράκα)
- 5 Ο τιμοκατάλογος του ζαχαροπλαστείου «Μοναχο» που βρισκόταν στο κάτω μέρος της πλατείας Γεωργίου (αρχείο Νίκου Φιλόπουλου)

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΣΠΑΛΑΣΤΕΙΟΝ
Κ. ΜΙΧΙΔΟΥ
Ὁδὸς Ἀγίου 33

Τρέξατε νὰ θαυτὴν πρωτοφανῆ
ποικιλίαν τῶν γιν, κουραμπιέ-
δων, μπισκότων κτλ. Ἐπίσης πα-
ρέλαβε σοκολατάκιπὸν λιγὸς Εὐ-
ρωπαϊκὰ, μαρμελάδες εἰς διά-
φορα σχήματα.

ΟΙΟΙ ΣΗΜΕΡΩΝ ΟΙΟΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ
ΣΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ

Π. ΒΟΥΡΔΕΡΗ

ΙΣΤΙΟΤΕΡΟΣ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΠΟΧΗΜΕΝΟΣ
ΠΙΝΤΣΕΣ
Εἰς τὴν ἐκθεσὴν ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην.

ΔΙΑΤΑΙ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΔΩΡΑΝ

ΣΑΧΑΡΟ-
ΠΛΑΣΤΕΙΟΝ
Σ. Κόντου
Κορίνθου 283ε
Τηλ. 77-013
ΠΑΤΡΑΣ

- 1 Στο γαλακτοζαχαρπλαστέιο του Κόντου στον «Εσπερο»
- 2 Εξαγωγή προϊόν τα περίφημα λουκουμία αδελφών Αγγελόπουλου (αρχείο Παναγιώτη Πορφυρόπουλου)
- 3 Εκθεση - είδηση στα 1898, για παγκόσμια ζαχαροπλαστική έκθεση. Διαφήμιση της επιχείρησης Π Βουρδέρη από τον «Νεολόγο» παραμονή Πρωτοχρονιάς του 1898!
- 4 Συσκευασία του Κόντου με τους περίφημους λουκουμάδες (αρχείο Ρούλης Αλεξοπούλου)
- 5 Το «Κυβέλεια» εγκαινιάζεται! Ήταν 28 Μαρτίου 1938 (συλλογή Τιτίκας Μπουρνάκη)
- 6 Ακόμα ένα ζαχαροπλαστέιο που δεν υπάρχει πια (αρχείο Ανδρέα Φωτιά)
- 7 Στην οδό Αγίου Νικολάου 33 βρισκόταν το συγκεκριμένο ζαχαροπλαστέιο με κουραμπιέδες, μπισκότα και σοκολατάκια («Νεολόγος 1/1/1921»)
- 8-9 Σπάνιο κουτί συσκευασίας του «Καραβίτη» (αρχείο Νίκου Αρβανίτη)
- 10 Πλανόδιοι μικροπωλητές σάμαλι και γαλακτομπούρεκου κάπου στην Πάτρα τη δεκαετία του '50 (αρχείο Λρη Μπετχαβά)

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΕΙΟΤΙΜΟΝ ΚΟΙΝΩΝ

Λαμβάνω την τιμήν νὰ γνωρίσω ὑμῖν, ὅτι ἀποχωρήσας ἐκ τοῦ Ζαχαροπλαστείου «Ὀλύμπια» ὅπου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐργάσθην, ἤνοιξα ἴδιον κατάστημα ἐπιτηθ. οδοῦ 4ης Αὐγούστου 198 (Κορίνθου) παραπλευρῶς «Τηλεγράφου» ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:

“ΚΥΒΕΛΕΙΑ”

τοῦ ὁποῦ τὰ ἐγκαίτια τελῶ τὸ Σάββατον 29 Ὀκτωβρίου καὶ ὥραν 8 μ. μ.

Παρακαλῶ ὁθεν ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενοι μὲ τιμῆσθε διὰ τῆς παρουσίας σας ἐν πεποιθῆσθε ὅτι ἐν σὺντῶ θὰ εὐρηθε σὺν τῇ πολυτελείᾳ πλήρη ἐξυπηρέτησιν, ἀγνωστάτην ποιότητα γλυκισμάτων καὶ τιμὰς προσιτὰς εἰς πάντας.

Διατελῶ μετὰ τιμῆς
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΥΜΠΕΡΑΤΟΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟ

Στην Πάτρα του 1938

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΟΓΙΟ ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΑ ΒΟΪΛΑ

Το 1938 ο λόγιος και συμβολαιογράφος Τιμόλεων Βοΐλας «περιηγήθηκε» στις λαϊκές γειτονιές της Πάτρας, καταγράφοντας τις εντυπώσεις του, που δημοσίευσε στον «Νεολόγο». Αναφερόμενος στην Ανω Πόλη, γράφει: «Άλλο παράρτημα του Στρατιωτικού Νοσοκομείου υπάρχει επί της διασταυρώσεως των οδών Μπουκαούρη και Παπαδιαμαντοπούλου. Επί της αυτής οδού Παπαδιαμαντοπούλου ευρίσκο-

νται επίσης οι Επανορθωτικά Φυλακιά Πατρών Μαργαρίτη με 120... φιλοξενούμενους, το υδραγωγείον της πόλεως, το Στρατιωτικόν Αρτοποιείον, ο Απολυμαντικός Κλίβανος, το Φθισιατρείον, το Νοσοκομείο των Παίδων και το συνεχόμενον με αυτό Δημοτικόν». Η Πάτρα προπολεμικά λοιπόν διέθετε στρατιωτικό αρτοποιείο για την παραγωγή ψωμιού ώστε να σιτίζονται οι εκατοντάδες στρατιώτες στο ΚΕΤχ.

1 Από την συνάντηση των Σοσιαλιστικών Ομίλων Αρτεργατών Πάτρας την πρωτομαγιά του 1930 (XYZ Contagion Word press)

2 Εξαιρετική φωτογραφία ενός εκ των πρώτων φούρνων στην Πάτρα, του πρώτου που χρησιμοποίησε πετρέλαιο ως καύσιμο. Ο λόγος για τον φούρνο του Χρήστου Χαράλαμποπούλου έναντι Ι.Ν. Αγίου Νικολάου. Λήψη της Βούλας Παπαϊωάννου το 1946 (Μουσείο Μπενάκη)

3 Το 1926 καταστράφηκε από έκρηξη και πυρκαγιά το εργοστάσιο των αλευροβιομηχανών Χαράλαμπου και Λουκά Λιάλιου, που είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο έξι εργαζομένων. Οι μισογκρεμισμένοι τοίχοι παρέμειναν όρθιοι μέχρι πριν περίπου 10 χρόνια. Το εργοστάσιο βρισκόταν στην Πατρών Κλάους, δίπλα ακριβώς στο Σ/Μ Λιντλ. Φωτογραφία των ερειπίων στα 1995 («Λεύκωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας» Ν. Σαραφόπουλου)

4 Την επομένη ημέρα διαβάζουμε για το κυρίαρχο αίτημά τους, την 6η πρωινή ώρα (μεταξύ άλλων). Από τον «Νεολόγο» της 2ας Μαΐου 1930 (Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ)

Τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Ταμείου προνοίας ἀρτεργατῶν καὶ ἐν Πάτραις καὶ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν νόμων περὶ ἀρτοποιίας καὶ κουλουροποιίας, καθὼς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς 6' πρωϊνῆς ὥρας ἐργασίμου ὥρας σύμφωνα μὲ τὴν διεθνή σύμβασιν.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
10-11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Τα καφενεία ως τόπος κοινωνικής συνεύρεσης

- ☞ Τα πρώτα καφέ λειτούργησαν μετά την απελευθέρωση από τους στα τέλη του 19ου αιώνα ☞ Ιστορική αναδρομή
- ☞ Τα περίφημα καφέ - Αμάν και το τέλος τους επί Μεταξά ☞ Καταστήματα που χάθηκαν
- ☞ Εξυπηρέτηση - προσωπικό - οι ιδιοκτήτες ☞ Φωτογραφικό οδοιπορικό ☞ Βόλτα και ξεκούραση στην καρδιά της Πάτρας
- ☞ Παλιές ιστορίες ☞ Τα καφέ στις πλατείες της πόλης

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Το δεύτερο αφιέρωμα

ΑΡΧΗ ΜΕ ΤΑ «ΟΛΥΜΠΙΑ»

Είναι η 2η φορά που οι «Επιλογές» της «Πελοποννήσου» καταπιάνονται με τα ζαχαρολαστέια και τα αρτοποιεία της Πάτρας. Η αρχή είχε γίνει το 2017 με το αφιέρωμα στο περίφημο ζαχαροπλαστέιο «Τα Ολύμπια» του Ανδρέα Λαμπρόπουλου. Όλα μας τα τεύχη είναι διαθέσιμα στα γραφεία μας (Μαιζώνος 206 και Παπαφλέσσα) για όποιον επιθυμεί να έχει ακέραια τη σειρά.

☞ Σάββατο 14 Οκτωβρίου 2017